

Mellan glädje och sorg

ORDLISTA

Kapitel 1

kirurgavdelning (sidan 5, rad 1-2) – en avdelning dit patienter kommer när de har opererat exempelvis tarmarna eller magen. Du kan också hamna på en kirurgisk avdelning om du har sjukdomar i något inre organ, exempelvis njurarna eller urinblåsan.

nyss (sidan 5, rad 4) – för en liten, liten stund sedan, precis

avdelningen (sidan 5, rad 6) – här: en del av sjukhuset

rapportrummet (sidan 5, 8) – ett rum där personalen ger och får information om olika patienter

rapport (sidan 6, rad 3) – kort information

opererats (sidan 6, rad 7) – göra ett kirurgiskt ingrepp, behandla ett sjukt organ i kroppen

journal (sidan 6, rad 10) – en slags dagbok där man skriver upp saker om en patient. I en journal kan man läsa om vilka sjukdomar patienter har och/eller har haft.

gemensamt (sidan 6, 15) – här: de hade samma intressen

hjärtavdelningen (sidan 8, 4) – den del av sjukhuset där man behandlar hjärtat och sjukdomar som kan finnas i hjärtat

ortopedisk avdelning (sidan 8, rad 6–7) – den del av sjukhuset som behandlar skelettet och sjukdomar i det

benbrott (sidan 8, rad 9) – så kallas det när skelettet inuti benet går av. Ibland kallas det för att ”bryta benet”.

mjuka delar (sidan 8, rad 11–12) – de delar vi har inuti kroppen som mage, tarmar och hjärta

blindtarmen (sidan 8, rad 13) – en del av tjocktarmen

Kapitel 2

operation (sidan 9, rad 4) – ett kirurgiskt ingrepp i kroppen

prover (sidan 9, rad 5) – tester

sal (sidan 10, rad 6) – rum

förkläde (sidan 10, rad 10) – här: ett slags plats-skydd som man har utanpå kläderna

handsprit (sidan 10, rad 15) – en slags genomskinlig vätska som man tvättar händerna med.

När man använder handsprit dör bakterier som finns på händerna.

orolig (sidan 11, rad 11) – nervös, rädd

blek (sidan 12, rad 2) – här: vit i ansiktet

latare, av lat (sidan 12, rad 8) – om man är lat så är man slö och vill inte göra något. En lat katt vill mest ligga still och sova, kanske äta ibland. Pelle har blivit latare = ännu mer lat än förut.

ivrig (sidan 13, rad 6) – snabb, hetsig

kateter (sidan 13, rad 10) – ett smalt rör som man för in i kroppen. Här: ett rör som förs in i urinblåsan så att urinen kan komma ut. Till röret kopplas en slang med en liten påse. Det är denna påse och slang som Maria byter.

tryckmätare (sidan 14, rad 6) – en apparat som man mäter blodtryck med

överarm (sidan 14, rad 7) – översta delen på armen

blodtryck (sidan 14, rad 8) – när man mäter blodtrycket så kollar man hur kraftigt (hårt) hjärtat pumpar ut blodet i kroppen. Det är trycket i kärlen som man mäter.

temperatur (sidan 14, rad 10) – här: värmen i kroppen

puls (sidan 14, rad 10) – hjärtats slag per minut. Man mäter pulsen genom att sätta två fingrar på halsen eller insidan av handleden. Pulsen är de slag man kan känna genom huden.

sängborden (sidan 15, rad 2) – små bord som står intill sängarna

fastar (sidan 15, rad 7) – låter bli att äta och dricka

Kapitel 3

manliga (sidan 16, rad 1) – här: två män. Kvinnlig patient = en kvinna.

Manlig patient = en man.

rutin (sidan 16, rad 4) – något man gör varje dag

infektion (sidan 16, rad 8) – en slags smitta. Om jag har ont i halsen så har jag fått en smitta = en infektion.

sårkanterna (sidan 17, rad 12-13) – kanterna på såret

häftklamrar (sidan 17, rad 14) – små klämmor av metall som håller ihop saker. Man kan häfta ihop papper. Här häftar man ihop sår.

normalt (sidan 18, rad 10) – inget konstigt med

öm (sidan 18, rad 10) – ha ont

Kapitel 4

rond (sidan 19, rad 2) – när man går rond går man runt till alla patienter

läkare (sidan 19, rad 3) – en person som läst medicin i flera år och har som yrke att behandla sjukdomar

sjuusköterska (sidan 19, rad 4) – en sjuusköterska är den som arbetar närmast under läkaren. Hen lägger om sår, tar prover, och är ofta medicinskt ansvarig, efter läkaren.

undersköterska (sidan 19, rad 4) – en undersköterska har läst en utbildning som handlar om att ge rätt vård till sjuka och äldre människor. Ofta är det undersköterskan som vårdar patienten, tar temperatur och puls, bäddar rent sängen, hjälper till med dusch, kommer in med frukost m.m.

beslut (sidan 19, rad 6) – något man har bestämt. Att ge en patient mer medicin kan vara ett beslut.

klunk (sidan 21, rad 4) – dricka lite: en "mun" ex. vatten

svag (sidan 21, rad 10) – motsatsen till stark. En svag person orkar ingenting.

desinficerar (sidan 22, rad 11) – tar bort bakterier

Kapitel 5

trasa (sidan 24, rad 6)

desinfektionsmedel (sidan 24, rad 7) – ett medel som man använder för att ta död på bakterier

ytor (sidan 24, rad 7) – ovansida, här: bord, fönsterbräde, själva sängen

överallt (sidan 24, rad 8) – på alla ställen

vinklar och vrår (sidan 24, rad 10) – hörn

örngott (sidan 25, rad 6) – ett tyg som man har kudden i

bädda rent (sidan 25, rad 7) – när man bäddar med nya, rena lakan och örngott i en säng

Kapitel 6

ankomst-status (sidan 27, rad 6) – hur patienten mår när hen kommer till sjukhuset

direkt (sidan 28, rad 6) – nu, omedelbart

riskan (sidan 28, rad 7) – faran

blodproppar (sidan 28, rad 9) – blod som samlas och stelnar inuti ett blod-kärl. Det gör att blodet inte kan passera/komma igenom kärlet. Då bildas en propp.

lunginflammation (sidan 28, rad 10) – infektion i lungorna. När man får lunginflammation får man hög feber, ont i bröstet och hostar.

yr (sidan 28, rad 15) – snurrig

sövd (sidan 29, rad 2) – hålls sovande

skyndar sig (sidan 29, rad 5) – har bråttom, springer

rycker till (sidan 29, rad 5) – darrar plötsligt till, skakar plötsligt till

Kapitel 7

stas (sidan 31, rad 3) – ett slags gummiband som man knyter åt runt armen för att man ska se blodkärlen bättre. När det ”stasar” kan blodet inte riktigt rinna igenom, kärlen fylls med blod och blir lättare att se.

provrör (sidan 31, rad 3) – ett tunt rör som man använder för att samla upp blod, urin m.m.

handskar (sidan 31, rad 3) – ser ut som vantar fast av plast. Man använder handskar för att skydda sig själv, och patienten, mot smitta.

plåster (sidan 31, rad 4)

tuss (sidan 31, rad 5) – en liten ”boll” av bomull som man kan ha för att badda pannan eller munnen. Då doppar man tussen i lite vatten så den blir blöt. Man kan också använda en tuss för att badda sår (göra rent sår).

bricka (sidan 31, rad 8) – på bilden syns två olika sorters brickor. Den här typen av brickor har man hemma. På sjukhus är brickor ofta gjorda av trä, metall eller plast. Det beror på vad de ska användas till..

stressad (sidan 33, rad 8) – orolig, pressad

koppla bort (sidan 35, rad 6-7) – inte tänka på

turas om (sidan 35, rad 11) – jag jobbar två helger, du jobbar två, jag jobbar två ...

skift (sidan 35, rad 13) – här: några jobbar kvällar, några jobbar dagar och sedan byter man

Kapitel 8

isolerings-salen (sidan 37, rad 1) – här: ett rum för de som är extra sjuka. De får bo i ett särskilt rum för att inte drabbas av smitta och bli sjukare.

Kapitel 9

fladdrar (sidan 43, rad 8) – rör sig lätt

ögonlock (sidan 43, rad 8) – huden som skyddar ögat när vi blundar

bandage (sidan 44, rad 4) – en slags linda i tyg som man använder runt sår. Man kan också linda en fot som man stukat.

Kapitel 10

stetoskop (sidan 46, rad 12) – läkaren använder ett stetoskop för att lyssna på hjärtat och lungorna

mjukt (sidan 46, rad 6) – här: snällt, försiktigt

ljummet (sidan 48, rad 4) – varken kallt eller varmt

Kapitel 11

lugn (sidan 49, rad 4) – trygg, motsatsen till att vara orolig och rädd

säga adjö (sidan 49, rad 9) – här: ta avsked av någon som dött

INNAN DU BÖRJAR LÄSA

Fundera över omslaget och bokens titel. Vad får du för tankar? Vad tror du boken kommer handla om?

UNDER TIDEN DU LÄSER

Frågor efter kapitel 1

Vad gör man på en kirurgisk avdelning?

Ta reda på: Vad heter sjukhuset som ligger närmast där du bor? Vilka olika avdelningar finns det där?

Frågor efter kapitel 2

Varför tar Maria på sig ett förkläde i plats?

Vad är en kateter och varför har man en kateter?

Vem är Pelle?

Vad krävs för att en undersköterska ska få sätta en kateter?

Varför sätter Maria en tryckmätare på Ruts arm?

Varför fastar Sara innan operationen?

Frågor efter kapitel 3

Vad betyder det att det är rutin att ta blodtryck, temperatur och puls på alla patienter?

Varför gör man dessa tester?

Vad är en agraff?

Hur ser Maria att Eriks sår inte är infekterat?

Frågor efter kapitel 4

Vad innebär det att "gå en rond"?

Ta reda på: Vilka olika uppgifter har en läkare, en sjuksköterska och en undersköterska?

Varför får Sara på sig rena kläder och får lägga sig i en ren säng efter att hon duschat?

Frågor efter kapitel 5

Varför desinficerar Karim och Maria sängarna när patienterna har gått hem?

Frågor efter kapitel 6

Vad är en ankomst-status?

Varför vill Maria att Sara ska försöka stå upp efter operationen?

Varför är Maria orolig för Rut?

Vad kan man se när man tar ett blodprov på någon?

Frågor efter kapitel 7

Vad är en stas?

Varför går Maria och hämtar Karim?

Frågor efter kapitel 8

Vad är anledningen till att Rut flyttats till isoleringsalen?

Hur reagerar Maria när hon får höra det?

Frågor efter kapitel 9

Varför tror du att Maria tycker det känns extra bra att det är mycket att göra den här dagen?

Frågor efter kapitel 10

”Är det inte ofta så, att många passar på att dö när de blir ensamma en stund?” säger läkaren till Maria. Vad menar läkaren med det?

Vad gör Maria när läkaren fastställt att Rut är död?

Frågor efter kapitel 11

”Ibland är det konstiga hopp mellan livet och döden i mitt jobb”, tänker Maria. Varför tänker hon så, tror du?

EFTER ATT DU LÄST KLART

Reflektionsuppgift 1

Boken heter *Mellan glädje och sorg*. Varför heter boken så, tror du? På vilket sätt återspeglas bokens handling i titeln? Skriv ner dina tankar.

Reflektionsuppgift 2

Många författare har skrivit om livet och döden. Här är några av alla dikter som finns. Välj en av dem och fundera sedan över frågorna nedan. Skriv ner dina svar. Arbeta ensam eller tillsammans med en kamrat.

"Döden tänkte jag mig så" av Bo Setterlind

"När en blomma bryts" av Atle Burman

"Någon gång ska vi alla dö" av Barbro Lindgren

"Romanska bågar" av Tomas Tranströmer

"När mammor dör" av Göran Tunström

"Att tvingas lämna den vi har kär ..." av Maria Wine

1. Leta upp hela dikten. Använd Internet eller biblioteket.
2. Läs dikten flera gånger. Översätt de ord du inte förstår.
3. Vad tror du dikten handlar om? Hur tolkar du den när du läser den?
4. Vem är författaren? Ta reda på mer om hen.
5. Varför skriver så många om just döden, tror du?